

„AMSZTERDAM AZ ELLENTMONDÁSOK VÁROSA, A FÖLD A TENGERREL. A BOHÉM ÉLETFORMA AZ ÜZLETI SZELEMMEL ÉS TISZESSÉGGEL TALÁLKOZIK BENNE”

Hollandiában ma is látni Vermeer asszonyait

„Utazás az élet”, mint „az élet egy utazás” – mondja Christian Morgenstein, a nagy német gondolkodó és író. „On the Road” (Úton) – ki ne ismerné Jack Kerouac máig is érdekes könyvét? Annak idején a '60-as években, mikor Lengyelországba autóstoppal jártunk, mindig velünk volt hű útítársként éppúgy, mint az angol- és a lengyelzótár. Az utazás mindig egy nagy kaland, csak ma egy kicsit másbab. A hátizsák maradt, az útítárs változott, de továbbra is úgy utazunk, mint a kíváncsi malacka.

Az élet gyorsabb lett, az időnk kevesebb, talán azért is reptünk szívesebben. Ezúttal a Sky Europe nevű fapados társaság vendégszeretét élvezük. Perihegy, útvelünk a repülőjegyünk is. Gyors, udvarias kiszolgálás, a „kék madár” nem egészen 2 óra alatt repít el Amszterdamba. Kávé, tea és víz is van az utasoknak. Minden hely foglalt. Leszálláskor taps a pilótának, talán mert elnézést kért a későbbi indulásért, talán mert elmesélte, mi felett reptünk, talán azért is, mert nagyon gyengédén, szinte észrevétlenül tette le a gépet. Pontosan úgy, ahogy egy „kék madár”-hoz illik. A schipoli repülőterén elhoztuk a Sixt Budgetnél rendelt autót. 10, azaz 10 perc alatt már úton is voltunk Monnickendam felé. „Bed and Breakfast”, ágy és reggeli. Mint mindig, most is egy érdekes alternatíva, annál is inkább, mert nagy a valószínűsége annak, hogy a szállások udvariasak és segítőkészek. Nem beszélve a rengeteg információról, melyeket első kézből lehet megkapni. Abban is biztosak lehetünk, hogy a reggeli telitalálat lesz, Hollandia drága, de 20 euró – szállás reggelivel, egy szavunk sem lehet.

Idillikus csatornák, boldog tehének
Volendamban megtudtuk, hogy onnan származik a hollandok Antje kisasszonya, a

„Monnickendam főutcája olyan tiszta, mintha egy gyógyszerár lenne, tipikus holland házacsakkal. Függöny nélküli nappalik, stílusok és színek váltogatják egymást. Barátságos integetések, az invitálások természetese-
k.

„hullejevel”. Igaz, ritkán lehet ezt a népszerűséget látni. Ha igen, akkor elsősorban ünnepnapokon. Innen indultak el az admirális hajói Kelet-India felé. Bármerre jártunk, az autópályák retek, ingyene-
sek, a sebességet mindenhol betartják. A hollandok tisztelik egymást, de az idegent is. Nem gondoltam volna, hogy hosszú idő után kosárlabdázni is fogok. Az autótukon ugyanis 1 méter átmérőjű kosárlabdaháló vannak. Ide dobálják bele az autóból, amit a szemétkosárba illik dobni. Ezt megynkben is be lehet vezetni, úgy-
mond első magyarországi „pilóprojektként”.

Mindenki mindenkit ismer

Monnickendam 30 percre van Amszterdamtól, a XVII. század közepéig virágzott. Ebből az időből maradtak meg festői templomai, kikötője. Tanulni lehetünk az Ysvereniging Olimpia „nyári korszakozásának”, pardon, sketertalálkozó-
jának. Gyerekek, szülők, de idősebbek is, mindannyian sportosan, biztonságos szere-
lésben, térd- és könyökvédőben, sisakkal a fejükön érke-
nek az ellenőrzési ponthoz.

ken forog. Segítenek a szélenergia kihasználásában, a víz elvezetésében, ne feledjük, az ország egynegyede a tengerszint alatt fekszik. A gátak, töltések és szivattyútelepek nélkül ezt a területet előnténé az óceán, mint ahogy 1953. február 1-je éjszakáján történt. Ekkor az egész Zeeland tartományt elöntötte a víz. 2000 ember fulladt vízbe, 200.000 hektárt borított el a sós víz. A régi holland mondás – „a víz az ősi ellenségünk” – ismét beigazolódott.

Nem szabad elfelejteni azt sem, hogy Hollandiából származik a vágott virágok hatvan százaléká, melyek nagy része tulipán. Alkmaar előtt egy üveges tulipánfarmra leszünk figyelmesek. A csarnok 25.000 négyzetméteres, csak sárga tu-

lipánt látni benne. A Kwekerij De Rozenburg tulajdonosától tudjuk meg, hogy évente 8 millió tulipánt ad el, ami napi 25.000 szálalt tesz ki, a sárga rózsáknak 40-90 cm hosszúaknak kell lenniük, és 95 százalék kerül exportra. A cég 10 éve alakult, 20-an dolgoznak. „Good business” – halljuk. Amszterdamot gyalogosan lehet a legjobban felfedezni. Az Amsterdam Pass hű kísérlónk, kinek mennyi ideje van, válthat 1-2 vagy 3 naposat, remek ötlet, bérmentve lehet használni a közlekedési eszközöket, a múzeumok nagy része is látogatható vele, nem beszélve a különböző kedvezményekről: kezdve a kerékpárkölcsönzéstől az éttermi kóstolóig. A Canal Cruises üvegtetejű hajójáról más szemmel nézünk fel Európára egyik legfontosabb kulturális központjára. Amszterdam és a víz elválaszthatatlanok egymástól. Amszterdam a víznél köszönheti a XVII. századbeli felvirágzását, a kereskedelem által lett Európa leggazdagabb városa. A város neve Amszterdam, az Amstelgát abból ered, hogy gátat emeltek az Amstel folyó partján. „Az ellentmondások városa – mondja Robin Gauldie –, a föld a tengerrel, a bohém

mint Spinoza vagy Descartes, olyan festőknek, mint Rembrandt és Vermeer. „Hollandiában ma is látni Vermeer asszonyait...” – mondja a nagy holland író – Cees Nooteboom, a világhírű publicista, akit a Nobel-díj várományosai között tartanak számon – magyarul is megjelent könyvében, a Mindezentekben. A XVII. század

dan-negyed, az egykori munkásnegyed – de ezt egészen másképpen kell elképzelni –, régi házak tele élettel, fantáziával és kreativitással. A Vondelparkban, Amszterdam Central Parkjában, a Nederlands Scheepvaartmuseumban – a hajó-
múzeum a második legnagyobb Európában – is illik tiszteletünket tenni. Kerékpárral

össze a várost, 755 étterem várja a vendéget. Próbáljuk ki a borsőleves. Ígyunk egy Jenevert, ami a ginhez hasonlít, de erősebb. Keressük fel a „Bruine Cafe” házak egyikét. A legenda szerint a legrégebbi már a XIII. században működött. Ugorjunk fel a 600.000 bicikli egyike és fedezzük fel a várost. Nézzük meg eredetiben Rembrandt 22 festményét, vagy menjünk el a Van Gogh Múzeumba, de 24 gyémántcsiszoló műhely is vár ránk, és nem szabad kihagyni az Anna Frank-házat sem. A Borneo-negyed fiatal építészek tervezték, minden ház egy „alkotás”, ennek ellentéte a Jor-

A XVI. század tengeri nagyhatalmát idézik ma is a kikötők.

A szelmalmok a hollandok nemzeti szimbólumai. Funkciójuk szinte végtelen.

életforma az üzleti szellemmel és tisztességgel találkozik benne.” Amszterdam aranykora – lásd a Willet-Holthuysen Múzeumot – hű képet ad arról az időszakról.

Multikulturális Amszterdam

A spanyolok hatalmának megdöntése új korszakot nyitott Amszterdam életében. A máig toleráns városba Európa minden sarkából érkeztek menekültek, német lutheránusok, francia hugenották, askenasi zsidók Kelet-Európából. A menekültek új ismereteket; tizeti kapcsolatokat és tőket hoztak magukkal, a város adott ott-hont olyan filozófusoknak,

Amszterdam az ellentmondások városa.

középen alakult ki a város mai arculata. A jövedelmező baltikumi gabonakereskedelemben meggazdagodott kereskedők fényűző házakat emeltek az új csatorna mentén. Vagyonuk egy része leszivárgott más társadalmi csoportokhoz, mint a kisiparosokhoz is – nem beszélve a művészekről. A látogatókat megdöbbentette a város gazdagsága, köszönhetően a holland gyarmatok gyöngykoszorújának is: a Jöreménység fokától Mauritiuson, Jakartán át egészen a Karib-tengerig. Hiszen 1670-ben, mikor Párizs és London csatornázott volt, Amszterdam utcáin már több mint 2000 olajlámpás világított. A ma is multikulturális Amszterdamnak 750.000 lakója van, 173 országból élnek itt emberek. 2500 lakóhajó van Amszterdamban, de a kereslet sokkal nagyobb rá. 1281 híd köti

vagy gyalog minden könnyen elérhető, ki kell menni a piacokra is. Az Albert Cuypmarkt 800 m hosszú, a legnagyobb Hollandiában. A Waterlooplein, a bolhapiacot már a rohanó riportert Egon Erwin Kisch is leírta. Akinek bevásárolni támad kedve, biztosan talál valamit a De Bijenkorfban vagy a Maison de Bonneterieben, ebben a tradicionális nosztalgikus atmoszférában. A repülőter 20 perc vonattal a központból. A „kék madár” ezúttal is készik. Ennek mély örülünk is, így legalább felfedezhetjük Európa harmadik legnagyobb repülőterét, ahol 45.000 ember dolgozik a 36 millió légi utas szolgálatában. Mintegy búcsúzóul megnéztük a Rijksmuseum repülőterét, melynek azt a szép nevet adták: World Famous.

KÉP ÉS SZÖVEG: VARGA LÁSZLÓ